

פרד"ס כינור דוד

מס' 94

ע"ש דוד שלמה בן ריבה ז"ל
ראש-הכולל הרב אורי פולק שליט"א

פרשת שמיני - פרקי אבות- בן איש חי

**"רבי אומר אל תסתכל בקנקן אלא במה שיש בו, יש קנקן חדש
מלא ישן, וישן אפילו חדש אין בו"**

נ"ל בס"ד הכוונה עיקר מעלות האדם וחשיבותו הוא מצד הנר"ן שבו, ולא מצד הגוף לבדו, כי הגוף כל מין האדם שווה בו, ורק ההפרש הוא בנר"ן, ולכן אמר: "אל תסתכל בקנקן"- הוא הגוף, שתאמר כעם ככהן כעבד כאדוניו שווים הם, אלא במה שיש בו שהם הנר"ן שבתוכו, כי הנה יש קנקן חדש של דורות האחרונים האלה מלא ישן נר"ן גדולים שהם מדורות הראשונים שהיו כמלאכים ויש ישן ר"ל גוף של דורות הראשונים שאפילו נר"ן קטנים שהם בערך דורות האחרונים החדשים ג"כ אין בו:

מיהו כתבו המפרשים ז"ל כיון דאין רוח-הקודש לדעת מה המה הנר"ן שהיו בגופין הראשונים ומה המה שבגופין האחרונים אתנו, צריכין אנחנו לכבד את הראשונים מסתמא כי נאמר מאחר שהיו דורות ראשונים מסתמא זכו לנר"ן גדולים שאין נמצא אתנו אחד ממאה מערך מעלתם, ועוד מני שבודאי יש להם יתרון עלינו מצד קדימת הזמן, וכמ"ש בגמרא דסנהדרין (דף ק"ב): "רב אשי סיים עד פרק שלשה מלכים. אמר: 'למחר נפתח בחברין', פירוש נדרוש פרק שלשה מלכים היו ת"ח כמותינו ואין להם חלק לעוה"ב, אתא מנשה אתחזי ליה בחלמיה, אמר: 'חבירך וחבירי דאבוך קרית לן. מהיכא בעית למשרא המוציא?'. אמר ליה: 'לא ידענא', אמר ליה: 'מהיכא דבעית למשרא המוציא לא גמרית, וחבירך קרית לן?'. אמר ליה: 'אגמרה לי ולמחר דרישנא ליה משמך בפרקא'. אמר ליה: 'מהיכא דקדים בישולא וכו' ע"כ".

ופירש הגאון מהר"י בי"ד ח"א דרוש י"א דבחטא אדה"ר נפלו כל הנשמות סט"א בארסו של נחש ובכל דור ודור נלקטים הנשמות מן סט"א, ובאים לעולם הזה, ולכן ארז"ל אם ראשונים כמלאכים וכו' שיש להם יתרון ומעלה לדורות הראשונים על דורות האחרונים, מפני שכל נשמה שקדמה לצאת מן הקליפות זמן הרבה יותר מנשמה אחרת, יש להן יתרון ומעלה עליה שלא שקעה בסטרא דמסאבא זמן ארוך כמו האחרת שאיחרה לצאת, ואינו דומה שוקע בצואה יום לשוקע יומיים, והראה לו מנשה מעלת הראשונים ממה שקדמה נשמתם לצאת מן הקליפה זמן רב קודם האחרונים, והראה לו זה העניין בפת דמברכים על היכא דקדים בישולא.

פירוש מקום שהאש שולט בו יותר שקדם להתבשל קודם, לכך יכולד זה המקום יותר לבצוע ממנו מפני שיש תערובת זוהמא בדומם צומח חי ומדבר, וכל דגן ופרי ומאכל אשר יתבשל באש תתגרש ממנו חלאת זוהמת הנחש הדבקה בו בהיותו זרוע באדמה, ולכן זה המקום שיש בכך זה שקדם להתבשל נמצא נתגרשה ממנו הזוהמא ב' וג' רגעים קודם שאר הככר, לכך נבחר יותר לבציעת המוציא, וא"כ כ"ש וכ"ש נשמות הראשונים שקדמו לצאת מטומאת הסט"א זמן הרבה קודם נשמות האחרונים שיאות להם המעלה והכבוד, וכיון שהם גדולים במעלה זו לכך יצדם ג"כ גדול, ועל כן אל תתפלא אם חטאו כ"כ עת"ד יע"ש.

נמצא מטעם יתרון מעלות נשמות הראשונים על נשמות האחרונים מובן הטעם למה צריך לבצוע פרוסת המוציא במקום שנאפה יפה, והיינו משום דשליט בו האש יותר משאר הככר:

בברכת שבת שלום
הרב אורי פולק שליט"א

לאני השבת:

רמז- בעל הטורים

- א. **וידום**- ב' וידום אהרן וידום השמש רמז למה שאמרו מאורות לוקין על אב בית דין שמת ובני אהרן היו אב ב"ד:
- ב. **קרבו**- יש בו ב' טעמים מלמד שלא קרבו אליהם להיכל אלא הטיילו בהם חנית של ברזל וגררום והוציאו אותם לחוץ:
- ג. **וישאום**- ב' פעמים במסורה: וישאום בכתנותם וישאום בני קיש אחיהם. הנושא אשה חייב להלבישה כדכתיב וכסותה לא יגרע וזהו וישאום בני קיש וישאום בכתנותם שכיון שנשאום יתחייבו בכתנותם:
- ד. **ויאמר משה אל אהרן ולא לעזר ולאיתמר**- הפך פניו כנגד אהרן ודבר עמו פה אל פה ולכך כתיב אל אהרן אבל לא הפך פניו כנגד אלעזר ואיתמר ולכך לא נאמר בהם אל:
- ה. **ולאיתמר בניו**- פסיק לאמר שאף הם היו ראויים לישרף אלא שפסקה מהם הגזירה וזה הוא שנאמר בסיני וגם הכהנים ה' כהנים אלו אהרן וד' בניו אלא שבזכות אהרן ניצולו:
- ו. **תפרעו**- ב' פעמים במסורה: אל תפרעו ואידך ושמעו מוסר ופרעו שהורו בפני רבם או שהכניסו אש זרה גרמו לנשאים שנצטוו באל תפרעו:
- ז. **ועל כל העדה יקצוף**- לפי שהיו שלוחי צבור וש"צ שטועה סימן רע לשולחיו:
- ח. ואחיהם כל בית ישראל יבכו את השריפה- שת"ח שמת הכל נעשים קרוביו:
- ט. **יין ושכר**- ואם שתה כדי רביעית יין אסור להורות. תשת נוטריקון תפל"ת שכו"ר תועב"ה:
- י. **אתה ובניך** (494)- בגימטריה יצאו החללים ובעלי מומין (494):
- יא. **יין ושכר**- אין פסוק מתחיל יין אלא זה שהביא יללה בעולם כמ"ד שתויי יין היו ולכך מתו:
- יב. **החול**- ב' הכא ואידך כובד האבן ונטל החול כיון שנבדל בין קודש לחול במוצ"ש איכא כובד האבן ונטל החול שאדם כבד במוצ"ש בשביל נשמה שאבדה:
- יג. **יין ושכר**- וסמ"ך ליה ולהבדיל שמבדילין על היין:
- יד. **ולהורת**- אותיות ולתורה:
- יז. **אשר תאכלו** (958)- בגימטריה וחיה אכול שאינה חיה לא תאכל (עם הכולל 958):
- יח. **אשר תאכלו מכל הבהמה אשר על הארץ**- למעוטי שור הים תורא דימא אסור:
- יט. **ממעלי הגרה**- מלא יו"ד י' מינין מעלת גרה שור כבש ועז ז' מיני חיות:
- כ. **טמאים הם לכם**- וסמ"ך ליה את זה תאכלו רמז חמרא דימא שרי. לא הזכיר בדגים שמות לפי שמכוסים מבני אדם אין להם שמות:
- כא. **את הנשר**- פתח בנשר שהוא מלך בעופות. נשר נושר נוצתו דכתיב תתחדש כנשר נעורייכי:
- כב. **עורב למינו** (414)- בגימטריה זרזר (414), ובשרצים לא התיר בהם כלום בשביל הנחש שהוא מהם:
- כג. **התחמס**- חומס ואוכל:
- כד. **הנץ**- עף בנשר ואינו נראה ביום מפני אור השמש:
- כה. **התנשמת**- כל הרואה אותה ישום:
- כו. **הקאת**- דרכו להקיא מאכלו:
- כז. **הרחם**- שמרחם על בניו:
- כט. **השורץ** (601)- בגימטריה ששעורו כשעורה (601):
- ל. **זרע זרוע אשר יזרע טהור הוא** (1560)- בגימ' זרעים שזרען טהרות (1560):
- לא. **להבדיל**- הפסוק מתחיל בלמ"ד ומסיים בלמ"ד רמז לרוב איסורין ששיעורן בס':
- לב. **ובין החיה הנאכלת ובין החיה אשר לא תאכל** (עם הכולל 1682)- בגימטריה זה שמנה עשר טריפות (1682):

ויהי ביום השמיני: זש"ה (תהלים יח) עם חסיד תתחסד עם גבר תמים תתמם עם נבר תתברר ועם עקש תתפתל ר' יהודה ורב נחמן ר' יהודה פתר קרא באברהם אבינו כיון שבא בחסידות הקדוש ברוך הוא בא עמו בחסידות בשעה שבא בתמימות הקב"ה בא עמו בתמימות ובשעה שבא בעקמנות הקדוש ברוך הוא בא עמו בעקמנות בשעה שנתברר על עסקיו הקב"ה בירר לו עסקיו אימתי בא בחסידות בשעה שאמר (בראשית יח) אל נא תעבור מעל עבדך מה כתיב תמן (שם) ואברהם עודנו עומד לפני ה' א"ר סימון תקנת סופרים שכינה היתה ממתנת לו אימתי בא בתמימות בשעה שאמר (שם) אולי יחסרון חמשי' הצדיקי' חמשה מה כתיב (בראשית יח) ויאמר לא אשחית אם אמצא שם ארבעים וחמשה

אימתי בא בעקמנות בשעה שאמר (שם טו) ואנכי הולך עירי מה כתיב תמן לא יירשך זה אימתי נתברר על עסקיו בשעה שאמר (שם) במה אדע כי אירשנה מה כתיב תמן (שם) ידוע תדע כי גר יהיה זרעך ר' נחמיה פתר קרא במשה בשעה שבא בחסידות הקדוש ברוך הוא בא עמו בחסידות בשעה שבא בתמימות הקב"ה בא עמו בתמימות בשעה שבא בעקמנות הקדוש ברוך הוא בא עמו בעקמנות בשעה שנתברר על עסקיו הקב"ה בירר עסקיו אימתי בא בחסידות בשעה שאמר (שמות לג) הראני נא את כבודך מה כתיב תמן אני אעביר כל טובי וגו' אימתי בא בתמימות בשעה שאמר (שם ג) מדוע לא יבער הסנה א"ל מן דיקרי קאים בגויה אימתי בא בעקמנות בשעה שאמר (שם) ואמרו לי מה שמו מה אומר אליהם מה אמר לו זה שמי לפי שעה אהיה אשר אהיה אימתי נתברר על עסקיו בשעה שאמר לו (שם) ועתה לכה ואשלחך אל פרעה אמר לו שלח נא ביד תשלח ומאז באתי אל פרעה מה כתיב תמן (שם ד) עתה תראה :

ר' יודן בשם רבי יוסי בר יהודה ור' ברכיה בשם ר' יהושע בן קרחה כל מ' שנה שהיו ישראל במדבר לא נמנע משה מלשמש בכהונה גדולה הה"ד (תהלים צט) משה ואהרן בכהניו רבי ברכיה בשם ר' סימון מ"יית לה מן הדין קרא (ד"ה א כג) בני עמרם אהרן ומשה ויבדל אהרן להקדישו קדש קדשים הוא ובניו עד עולם להקטיר לפני ה' לשרתו ולברך בשמו עד עולם) לעמוד ולשרת בשם ה') ומשה איש האלוקים בניו יקראו על שבט הלוי א"ר אלעזר בר יוסי פשוט הוא לן שבחלוק לבן שימש משה כל שבעת ימי המילואים ר' תנחום בשם ר' יודן תני כל שבעת ימי המילואים היה משה משמש בכהונה גדולה ולא שרתה שכינה על ידו הה"ד (ויקרא ט) וירא כל העם וירונו ויפלו על פניהם

אמר רב שמואל בר נחמן כל שבעת ימי הסנה היה הקדוש ברוך הוא מפתה את משה שילך בשליחותו למצרים הה"ד (שמות ד) גם מתמול גם משלשום גם מאז דברך אל עבדך הרי ששה ובשביעי אמר לו שלח נא ביד תשלח אמר לו הקב"ה משה את אומר שלח נא ביד תשלח חייך שאני צורכה לך בכנפיך אימתי פרע לו רבי ברכיה אמר ר' לוי ור' חלבו ר' לוי אמר כל ז' ימי אדר היה משה מבקש תפלה ותחנונים שיכנס לא"י ובשביעי אמר לו (דברים ג) כי לא תעבור את הירדן הזה ר' חלבו אמר כל ז' ימי המילואים היה משמש בכהונה גדולה וכסבור שלו היא בז' אמר לו לא שלך היא אלא של אהרן אחיך היא הה"ד ויהי ביום השמיני :

ולזקני ישראל אר"ע נמשלו ישראל לעוף מה העוף הזה אינו פורח בלא כנפים כך ישראל אין יכולים לעשות דבר חוץ מזקניהם אמר ר' יוסי בר חלפתא גדולה זקנה אם זקנים הם חביבין הם אם נערים הם נטפלה להן ילדות דתני רשב"י לא במקום אחד ולא בשני מקומות מצינו שחלק הקדוש ברוך הוא כבוד לזקנים אלא בכמה מקומות בסנה (שמות ג) לך ואספת את זקני ישראל במצרים (שם) ובאת אתה וזקני ישראל בסיני (שם כד) עלה אל ה' אתה ואהרן נדב ואביהוא וע' מזקני ישראל במדבר (במדבר יא) אספה לי שבעים איש באהל מועד ולזקני ישראל אף לעתיד לבא הקב"ה חולק כבוד לזקנים הה"ד (ישעיה כד) וחפרה הלבנה ובושה החמה וכתוב נגד זקניו כבוד ר' ישמעאל בר ביבי ור"ש ור' ראובן בשם חנינא אמר עתיד הקדוש ברוך הוא למנות לו ישיבה של זקנים משלו הה"ד (שם) כי מלך ה' צבאות בהר ציון ובירושלים ונגד זקניו כבוד נגד זקנים אין כתיב כאן אלא נגד זקניו כבוד ר' אבין בשם רבי ישמעאל בר' יהושע אמר עתיד הקדוש ב"ה לישב כגורן וצדיקים יושבין לפניו כההוא) מ"א כ"ב) ומלך ישראל ויהושפט מלך יהודה יושבים איש על כסאו מלובשים בגדים בגורן וכי בגורן היו יושבים אלא כהא דתנינן סנהדרין כחצי גורן עגולה כדי שיראו זה את זה אמר שלמה אני חמיתיה מצומצם ביניהון הה"ד (משלי לא) נודע בשערים בעלה בשבתו עם זקני ארץ:

יין ושכר אל תשת: ר' יצחק פתח (ירמיה טו) נמצאו דברך ואוכלם ויהי דברך לי לששון ולשמחת לבבי כי נקרא שמך עלי ה' אלהי צבאות א"ר שמואל בר נחמן זה הדבור נאמר למשה בסיני ולא נודע לו עד שבא מעשה לידו אמר משה לאהרן אחי בסיני נאמר לי שאני עתיד לקדש את הבית הזה ובאדם גדול אני מקדשו והייתי סבור שמא או בי או בך הבית הזה מתקדש ועכשיו ב' בניך גדולים ממני וממך כיון ששמע אהרן שבניו יראי שמים הן שתק וקבל שכר על שתיקתו ומנין ששתק שנא' (ויקרא י) וידם אהרן ומנין שקיבל שכר על שתיקתו שזכה ונתייחד אליו הדיבור שנאמר וידבר ה' אל אהרן:

דברו אל בני ישראל לאמר זאת החיה אשר תאכלו וכו':

הנה האדם הוא יוצא מכללות הז"א, והחיה והבהמה מכללות הנוקבא, ודגים וחגבים ועוף יוצא מיסוד דז"א, ולכן דג עולה ז', כי היסוד הוא שביעי, והוא גומל דלים, וזהו ד"ג. והוא מן החסדים הנתנים אל צורך עצמו של יסוד, ולכן גדל במים. והארבה, בסוד הגבורות בחזרתם למעלה, וזהו מ"ש נטה ידך על הארבה ויעל, שהם סוד העלייה. ועו"ף עולה בגימטריא יוסף, שהוא היסוד, ולכן הם פורחים, מפני שהם בסוד העליה, שחזרות הגבורות ופורחות למעלה. ולפי שדגים וחגבים הם מן היסוד שנקרא חי, לכן אינם צריכים שחיטה אלא אסיפה לבד, לא כן בחיה ובהמה שהם בנוקבא, ולכן צריכים הם שחיטה:

והנה מיסוד דז"א דאצילות, יוצאים משם המלאכים, והם העופות שיוצאים משם, כענין שנאמר בגבריאל מועף ביעף. ומיסוד דז"א דבי"ע, יוצאים העופות ממש, וז"ס שנבראו מן הרקק, כי הז"א שבבריאה שהוא דכורא הוי עלמא דנוקבא, שכל העולמות שלמטה הם חיילותיה דנוקבא דז"א. ונמצא, שהם מתמצית דחסדים אחר שהלכו אל הנוקבא האצילות, וזמ"ש (בראשית א' כ"א) והעוף ירב בארץ, דהיינו שיוצאה מן הארץ, ומן המים של הארץ, שהיא בחינת החסדים דיסוד דז"א, ולכן יש בהם קשקשים ברגלים, שהם בחינת דג, ופורחת ג"כ כמו החגבים: והנה לאדם יש לו חלב ויניקה, כי הזו"ן אימא ינקא להון, ויש להם חלב אם. וכן לחיה ולבהמה יש להם יניקה, שהם מבחינת הנוקבא, משא"כ בדגים וחגבים ועופות, שאין להם חלב אם לינק, משום שהם מבחינת היסוד דאימא, לא ינקא להו, דאימא עד הוד אתפשטת. ולכן נק' יתום, כי אין לו חלב אם, וזמ"ש ויהי יוסף יפה "תואר" ויפה "מראה" ר"ת יתום. ולכן העוף צריך שחיטה, משום שיש לו בחינה גם מן הארץ, כמ"ש חז"ל שנברא מן הרקק, זאת החיה אשר תאכלו וכו':

דע, כי כל הבהמות וחיות ועופות ודגים וחגבים, כל אלה הם תולדות המלכות שהיא הנוקבא, אמנם העיטרא של הה' גבורות היא ניתנת אל הנוקבא, ומשם באים שורש כל אלו המינים הנז'. ואמנם כבר ידעת, כי הם תרין עיטרין החסדים והגבורות, שהם שני שמות מ"ה וב"ן, ואמנם בהמ"ה בגי' ב"ן, להורות שהיא מעיטרא דגבורה, והיא במלכות. וענין החיה, אמרו חז"ל חיה בכלל בהמה, וסוד הענין, ששם הנז' דהיי"ן, שהוא ב"ן ובגי' בהמה. ואם תמלא שם זה במליו השני, פירוש מליו המלוי, המיתוק שלה שהוא החסד, מתחברים ב' הוי"ת יחד, שהם בגימטריא שם ב"ן. נמצא, כי ג' גבורות הממותקות עם ג' חסדים הם ג"פ ב"ן, כי לעולם דבר של קדושה נשאר השורש, והרשימו קיים בו, וכיון שנתמתקו הגבורות עם החסדים, נשאר הרושם של החסדים תוך הגבורות, ואעפ"י שעלו החסדים אח"כ למעלה:

ונמצא, כי גבורות הממותקות נק' ג' בנים, נשארו שני גבורות תחתונות שהם מבחינת נ"ה, שלא נמתקו, ונתחברו גם הם, כי הם מסוג א' בלתי ממותקות, ובפרט שהם מבחינת נ"ה הנקראים בנים, ומצטרפים ונעשו ב"ן רביעי, כי שני גבורות הם שני הוי"ת בגי' ב"ן, והרי יש כאן ארבעה בנים, שכנגדם אומרים בהגדת פסח כנגד ארבעה בנים דברה תורה. ואמנם כשחוזרים החסדים לעלות למעלה, אז הם מתמתקים מאותם השני גבורות שנשארו בלתי מיתוק, והם ממתקות אותם עתה דרך עליה. נמצא, כי הג' גבורות הראשונות שהם בחי' חג"ת, מתמתקות תחילה בעת הירידה, אך שני גבורות התחתונות של בחי' נ"ה, אינם נמתקים אלא דרך עליה:

ועתה נבאר בע"ה פרטים אלו. הנה הבהמה, אנו מוצאים שהיא יותר כבדה בתנועתה מכל שאר הנבראים, הטעם שהיא מבחינת אותם הב' גבורות התחתונות שלא נמתקו, והם בגי' ב"ן שהוא בג' בהמ"ה, כי הם שני הוי"ת יחד, והם תחתונות מכולם, ולכן הם כבדות ואינם מעופפות. ואמנם הטהרה שלהם שנמתקו דרך העליה כנז', כי הגבורות שאינם נמתקות הם דין גמור, ונאחזים בהם הקליפות, ולכן הם אסורים. ואותם שאנו רואים בהם סימני טהרה, הוא הוראה שכבר נמתקו, ושבים מן השני גבורות התחתונות אחר שנמתקו, והם סימני מעלת גרה ומפרסת פרס"ה:

והנה גר"ה בגימטריא ד"פ ב"ן, שהם הה' גבורות הנז', שהם ד' בנים כמנין גר"ה. ואמנם מעלת גרה הוא הוראה, כי עלה זה הב"ן הרביעי, שהם הב' גבורות התחתונות שנמתקו דרך עליה, ואז יכלו להתחבר עם ג' בנים האחרים, כי גם הם ממותקים כמותם, ואז מתחברים יחד כמנין גר"ה: גם צריך שתהיה מפרסת פרסה, כי אותיות פרס"ה, הם, פ"ר ס"ה. פירוש, כי הה' גבורות הם, שהם בגימטריא פ"ר וס"ה הוא אדנ"י, כי פרס"ה, הוא היות הה' גבורות כלם יחד נכללות כלם, וניתנים מיסוד ז"א לנוקביה, ולא נגעו בהם החיצונים רק הם שלמות, וביחד ניתנו אל המלכות בלתי חסרון. ונמצא, כי אעפ"י שהם מעלת גרה אין בהם כשרות, עד שיודע שלא יצא שום דבר אל החיצונים, זה מורה היותה מפרסת פרסה. הרי ביארנו שני סימנים של הבהמה:

והנה החיה הוא סוד המלוי של בהמה, שהם שני גבורות הנז"ל, וגם הם צריכים מיתוק, רק שהם בחינת המלוי, ולכן יש להם סימנים אחרות, ולא קיבלתי פירושם, ולכן גם החיה אינה מעופפת, כי היא כמו הבהמה, אמנם להיותה במלוי שלה, היא יותר קלה במרוצתה. ואמנם העופות הם מאותם הג' גבורות הנמתקות, שהם ג' בנים. וכן עוף בגימטריא ג"פ ב"ן, כי הם ג' בנים הנז' בהיותם ביסוד, ולכן נקרא היסוד יוס"ף, שהוא בחינת ג' בנים. והנה להיותם גבורות ממותקות, לכן רובם הם טהורים, כמ"ש ז"ל כי אין להם מספר כלל לטהורים, אך הטמאים הם מועטים, כי אחר שהם ממותקים, אין לחיצונים אחיזה בהם אלא דבר מועט, ולכן לא נזכרו בהם סימנים בתורה, אך עכ"ז חכמים הזכירו בהם סימנים, כי עכ"ז יש קצת אחיזה לחיצונים בהם. והנה לפי שנתחברו ג' בנים יחד, לכן הם מינים הרבה לאין קץ, אך החיה אין בה אלא שבעה מינים, והבהמה היא פחותה מהחיה, ואינה אלא ג' מינים. והנה להיות העוף מאלו הג' גבורות עליונות הממותקות, לכן הם מעופפים מאד, כי הם מעולים ועליונים יותר מן הבהמה והחיה: